

דף לב.

עין משפט ג.

יו"ד סימן רלד פעיף לא.לב.לג.

לא. כט. צריך שיכוון לשם האשה שהפר לה, ולשם הנדר שהוא מפר, וע"כ נדרה אשתו וכסבור שזו בתו או נדרה מתאנים וסבור שנדרה מענבים והפר לה על דעת זה לא הוי הפרה, אלא א"כ נודע לו בתוך כדי דיבור ורצה גם בהפרה זו דמופר.

לב. כשנודע לו אחר כדי דבור דלא הוי הפרה, יש לו להפר כל יום ידיעה שנייה. ואם קיים בידיעה קמייתא, לאו כלום הוא. ואם רצה להפר בידיעה שנייה, מפר.

לג. אמרו לו: נדרה אשה בתוך ביתך, וסבור שהיא בתו והפר לה, ונמצא שאשתו היא שנדרה, אע"פ שלא נמצא אלא לאחר כדי דבור, הרי זה מופר, והוא שרוצה בהפרת אשתו.

יו"ד סימן שמ פעיף כד.כו.

כד. כה. אמרו לו מת אביו וקרע, ואח"כ נמצא שזה בנו יצא ידי קריעה, והוא שנודע לו תוך כדי דיבור אבל אחר כ"ד לא יצא.

כו. היה לו חולה, ונתעלף, וקרע עליו, ואח"כ מת; אם מת תוך כדי דיבור של קריעה, אין צריך קריעה אחרת. ואם לאו, צריך קריעה אחרת.

ח"מ סימן פ סעיף א

א. הטוען בבית דין טענה אחת שנתחייב בה **ה** ועבר כדי דיבור **ט** אפי' בעודנו בבי"ד, אינו יכול לטעון טענה אחרת שסותרת הראשונה **י**, אבל אם בא לתקן הטענה הראשונה ולומר כך נתכוונתי, ויש במשמעותה לשון שסובל התיקון שומעים לו, והוא שלא יצא מביה"ד אבל אם יצא אין שומעין לו **כ** אפי' בטענה הסובלת משמעות זו, דשמא לימדוהו לטעון שקר.

ב. כל מה שאדם טוען מחוץ לבי"ד, יכול לחזור ולטעון **ל** אפי' לסתור

ה. ואפי' שלא חייבוהו עדיין, אלא שלפי טענתו יתחייב בה. ואם יכול לזכות בדין גם בטענה הראשונה, יכול לחזור ולטעון ולזכות בטענה האחרת, ואע"פ שלא נתן אמתלא לטענה הראשונה, ואפי' שיצא מביה"ד יכול לחזור ולהפך מפטור לפטור עד שיבואו עדים שיכחישו טענתו שסמך עליה, שאז אינו יכול לחזור לטענה אחרת, אלא אם יש במשמעותה כמו שרוצה לטעון בטענה האחרת, ולא יצא מביה"ד.

ואם בטענה הראשונה יתחייב שבועה, ובשניה פטור, אינו יכול לחזור, וחייב שבועה – וכן אם בטענה הראשונה היה כנגדו נשבע ונוטל, ובשניה הוא נפטר אם נשבע, הדין כטענה הראשונה ונשבע ונוטל, כך העלה הש"ך בס"ק ה', וכתב הנתיבות בס"ק ה' דנכון הוא.

ט. בתשובת הרשב"א ח"א סי' אלף ס' כתב שתוך כדי דיבור של חבירו לאו כדיבור דמי, וכתב הסמ"ע בס"ק ז' אף דבסי' כ"ט איתא שתוך כדי דיבור של חבירו מהני בעדות, שאני התם דשניהם נחשבים כעדות לדיבור אחד, לא כן בטענות בעלי הדין. ותנאי זה שעבר כ"ד כתבו הרמ"א.

י. לשון הטור מהא דזה אומר של אבותי וכו'... ומודה עולא. בבתרא ל"א ע"א, וכעולא דאיפסקא הלכתא כוותיה.

גם אם שתק תחלה וזה היה מחייבו אינו יכול לחזור אלא ע"פ התנאים המוזכרים, אם לא שנתן אמתלא לדבריו מדוע שתק תחילה. ולא כמו היש חולקים דאם שתק תמיד יכול לחזור וכך הכריע ברמ"א. ועיין בסמ"ע ס"ק ט'.

כ. והש"ך בס"ק ג' כתב היינו שאמרו לו הבי"ד חייב אתה, אבל אם עדין לא אמרו לו חייב, אין חשש שילמדוהו לשקר.

ל. ובלבד שלא אמר להם אתם עדי או שהיתה הודאה גמורה באופן המועיל, כמבואר בסי' פ"א ש"ך ס"ק ד'.

ובפעמוני זהב ציין למרן בסי' קמ"ו סעיף כ"ד שכתב סברת רבינו יונה באחרונה דאם טען מחוץ לביה"ד ואותה טענה היתה לזכותו ומכללא אתיא חובתו אינו יכול לחזור מטענתו

טענתו הראשונה, לפי שאין אדם מגלה טענותיו אלא בבי"ד.

ח"מ סימן רפא סעיף ז

ט. אין הדברים הללו אמורים אלא כשאמר בלשון ירושה, אבל אם אמר בלשון מתנה דבריו קיימים^ז, וע"כ המחלק נכסיו על פיו כשהוא שכיב מרע וריבה לאחד ומיעט לאחר והשוה להם הבכור, או נתן למי שאינו ראוי ליורשו דבריו קיימים, ואם אמר משום ירושה לא אמר כלום.

י. כתב בין בתחילה בין בסוף בין באמצע משום מתנה אע"פ שהזכיר לשון ירושה בהתחלה ובסוף דבריו קיימים^ז. וע"כ אם היו ג' שדות לשלשה יורשים ואמר יירש פלוני שדה פלונית ותינתן שדה פלונית לפלוני ויירש פלוני שדה פלונית קנו כולם, אע"פ שזה שאמר לו בלשון ירושה אינו זה שאמר לו בלשון מתנה^ז. ובלבד שלא ישהה בין אמירה לאמירה יותר מכדי דיבור, אבל שהה צריך שיהיה לשון מתנה מעורב בשלושתן^ז.

הגה: נתן ג' השדות לאדם אחד אחת בלשון ירושה ואחת בלשון מתנה ואחת בלשון ירושה אפי' יותר מכדי דיבור מהני, וה"ה בשדה אחת לג' בני אדם. וי"א שצריך שיאמר ותינתן עם וא"ו החיבור אחרי לשון ירושה, אבל אמר תינתן בלי וא"ו החיבור לא מהני גם אחרי לשון ירושה^ז.

הגה: הכותב לבתו שתקח לאחר מותו כחצי חלק זכר דינו כירושה בעלמא,

שטען מחוץ לבי"ד, וכן כתב הט"ז בסי' ע"ט סעיף ט' והכי נקטינן. ע"ש.

מ. רמב"ם פ"ו מנחלות הלכה ה' מב"ב קכ"ו ע"ב במשנה.

נ. שם בגמ' קכ"ט ע"א כי אתא רב דימי.

ס. מסקנת הגמ' שם בע"ב.

ע. וכ"ש אם אמר לשון מתנה בהתחלה, כ"כ ה"ה שם בהלכה ו'.

וכדי דיבור כדי שאילת שלום תלמיד לרב.

פ. כ"כ הנ"י בשם הרשב"א.

ובע"ה וכתובה קודמין למתנה זו ז', וכן בעישור נכסי הבת.

כל ימי חיי הנותן יכול למכור הנכסים אע"פ שכתב לה מהיום ולאחר מיתה, ואין הבת נוטלת אלא בנכסים שהיו לו בשעת נתינה אבל לא שהיו לו אח"כ דאין אדם יכול להקנות דבר שלא בא לעולם.

הגה: מיהו מה שנוהגים עכשיו לכתוב שטר חוב לבתו ומתנה שאם יתנו לבתו חלק חצי זכר יפטר מהחוב כלפיה, צריך ליתן לה בכל אשר לו דעיקר הוא החוב ק, ולכן צריך לקיים תנאו או ישלמו החוב וכן המנהג.

הגה: כתב לבתו שטר חצי זכר וכתב לה ויוצאי חלציה ר, הרי בנותיה ובניה נוטלים בשוה הואיל ולא כתב "יורשיה" יוצאי חלציה.

הגה: התנה שלא יהיה לבתו חלק בספרים, ואח"כ אביה הלוח על הספרים ומסרם במשכון בשעת הלואתו ש כיון שאין הבעל חוב קונה משכון בכה"ג יש לבת חלק בספרים אלו ת.

צ. פירוש אע"ג דאין בע"ה וכתובה גובין ממטלטלין שנותן הלוה במתנה לאחרים, ואפי' מקרקע כשהמלוה היתה בע"פ, שאני הכא שלא היתה מתנה גמורה לבתו, אלא שתיטול היא בנכסיו לאחר מותו כחצי אחד מבניו הזכרים, ומשום כך דינה כירושה. סמ"ע ס"ק י"ב.

ק. מיהו דין החוב הזה כירושה שגובין תחילה הבעל חוב וכתובת אשה מנכסיו. סמ"ע ס"ק י"ד.

ר. כמ"ש בשמות א'-ה' "כל יוצאי ירך יעקב", גאון אות כ"ט. וכולם נכללים.

ש. כך פירש בסמ"ע ס"ק ט"ו דברי הרמ"א.

ת. הגם שהתנה שלא יהיה לה חלק בספרים אנו אומרים שכוונתו באותם ספרים שרוצה לקיימן לעצמו אבל לא בספרים שמסתחר בהם ונותן אותם למשכון וע"כ יש לה חלק בהם. ועיין בתשובת שבות יעקב ח"ב סי' קכ"א.

עין משפט ז.

ח"מ סימן פז סעיף א

א. התובע לחבירו ממון או חפץ וחבירו יכל להחזיק^א בו בטענת להד"ם או החזרתי לך, או לקוח הוא בידי, אם הוא מודה במקצת^ב חייב שבועה מן התורה, וכן אם הוא כופר בכל וישנו עד אחד המכחישו^ג חייב שבועה מן התורה, ואפי' אם אין התובע יודע שחייב לו אלא ע"פ העד.

אבל הכופר בכל, ואין עד אחד המכחישו פטור משבועת התורה, בין

א. דאם אינו יכול להחזיק בו, מה לנו ולשבועתו. ולאפוקי אם לזה לו ממון ואמר לו אל תפרעני אלא בעדים, או הפקיד בידו חפץ לפני עדים וגם ראוהו עדים או הבי"ד בידו עתה קודם התביעה, ועוד דוגמאות עיין בסמ"ע ס"ק א'.

ב. משנה שבועות ל"ח ע"ב, וטעם מודה במקצת שהתורה הטילה עליו שבועה, שאנו אומרים שאין דעתו לגזולו אלא משתמט ודעתו לפרוע לאחר זמן, והתורה הטילה עליו שבועה שודאי יודה ולא ישבע, ובכופר בכל אינו חייב שבועה מן התורה דחזקה שאין אדם מעיז פניו בפני בעל חובו, אלא שחז"ל חששו שמא משום ספק הלואה ישנה שיש לו עליו כופר עתה עד שיודע לו האמת וע"כ הטילו עליו היסת, שודאי משום ספק זה ימנע ולא ישבע, שהרי אם יודע לו לבסוף שאינו חייב לו מלוה ישנה יתברר ששבועתו היתה לשוא סמ"ע ס"ק ג'. ועיין בספר פעמוני זהב מה שהאריך לפרש דברי הע"ש שהביא הסמ"ע כאן בס"ק ג'.

וכתב הר"ן אם תבעו חמשים הלואה וחמשים מחמת חבלה שחבל בו והנתבע כופר בכל, אם כבר נשבע התובע על חבלתו נקרא מודה במקצת, שאנן סהדי שחייב לו כיון שנשבע והוי כתובעו מנה וכפר בכל ועדים מעידים שחייב לו חמשים, מדר' חייא קמייתא במציעא ג' ע"א, סמ"ע ס"ק ב'. ועיין בביאורים בסי' צ"א ס"ק ז' שכתב דאפי' נשבע על החבלה אחר התביעה בבי"ד חייב על השאר שבועה מן התורה וכ"כ בקצות החושן ס"ק ז', וכתב הנתיבות ונכון הוא ודלא הש"ך בס"ק י"ג, ודוקא שהוא באופן דאי אפשר לגבות ממשעבדי כגון שיכול לטעון פרעתי או אין לו נכסי קרקע שאל"כ הו"ל שיעבוד קרקעות דאינו חייב שבועה.

ג. כתובות פ"ז יליף לה מפסוק לא יקום עד אחד באיש לכל עון וכו'. אבל קם הוא לשבועה, ואם עד אחד מעיד כדברי המלוה ואחד כדברי הלוח, מבואר בסי' פ"ב סעיף י"ב.

ומה שלא הוסיף כאן השו"ע עוד מקרה שכופר בכל ושני עדים מכחישים אותו ומעידים שחייב לו מקצת שנשבע שבועה מן התורה על השאר, כמבואר בסי' ע"ה סעיף ד'. כתב הש"ך בס"ק א' משום שהתחיל המחבר בדוגמא של או חפץ ובזה אם יהיו עדים הרי הוחזק כפרן ואז שנכנגדו נשבע ונוטל ע"כ לא הביא דוגמא זו.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

במלוה בין בפקדון, אבל חייב שבועת היסת. ואפי"ד טוען להד"ם שלא לוייתי ממך מעולם נשבע היסת. והוא שהתובע תובעו בודאי.

א. ב. מודה במקצת ואמר לו הילך המקצת ה' שאני מודה לך בו, אינו חייב אלא היסת, ואינו נקרא הילך אלא א"כ יהיה המקצת שהוא מודה בו מוכן בידו' בפני בי"ד ליתנו לו מיד, אבל אם אמר הרי הוא בביתי ואני אתן לך אותו כעת לא הוי הילך. ואפי' נתן לו משכון' על המקצת שהודה לו לא נקרא הילך.

הגה: וי"א דמשכון הוי הילך ה' שהרי אם נתן לו שטר ט' הוי הילך.

ד. פירוש, לא מבעיא אם מודה לו שהלוהו אלא שפרעו או שיש בידו כנגדו, שאז אף לפי טענת הלוה היה למלוה עמו תחילה שייכות ממון, שצריך לישבע היסת על כפירת הכל, אלא אפי' טען להד"ם, ג"כ נשבע היסת סמ"ע ס"ק ו'.

ה. מימרא דרב ששת במציעא דף ד' ע"א.

ו. היינו במלוה, אבל בפקדון אפי' הוא בבית, ומכל שיכן בעומד באגם דהוי הילך כשלא נפחת מדמיו, ש"ך ס"ק ג'. ועיין בביאורים בנתיבות ס"ק א' דבגזילה לא הוי הילך עד שיהיה מוכן בידו בפני בי"ד.

ז. טור בשם הר"י מיגש, והטעם משום שלא ישאר בידו המשכון אלא היום או מחר יפדנו, והו"ל כהודאה בעלמא, ומשום כך כתב הריב"ש בסי' שצ"ו שאם נתן לו בעל המשכון רשות למכור המשכון ולקחת דמי הודאתו הוי הילך סמ"ע ס"ק ג'.

והש"ך בס"ק ד' הוסיף דהב"י והד"מ הוסיפו דדוקא שנתן לו רשות למכור המשכון בלי שומת בי"ד או אדם אחר, דאי לאו הכי לא הוי הילך כיון שמחוסר שומא. והוא שבודאי יכול לקבל מעותיו כשימכור.

והש"ך הכריע כדעה זו דעת המחבר דלא הוי הילך, ומשכון בשעת הלואה לא הוי הילך, אבל שלא בשעת הלואה הוי הילך, ש"ך ס"ק ה' בשם הריטב"א, הר"ן ונ"י. כיון דקנה אותו אפי' לאונסין שלא בשעת הלואה, ובנתיבות בחידושים ס"ק ג' כנראה נפלה טעות, והעתיק הש"ך היפך ממה שכתוב אצלנו וצ"ע.

ח. טור בשם בעל העיטור. ועיין בסי' ע"ה סעיף ד' בהג"ה וסי' פ"ח סעיף כ"ח.

ט. כתב בסמ"ע בס"ק י' דה"ה אם תבעו בע"פ בק' והודה לו בנ' ומסר לו מיד שטר באחריות נכסים ליתן לו נ', דג"כ דין הילך יש לו, ובע"ש מסיק דלא מסתבר שזה יהיה הילך דקשה להוציא אפי' בשטר ואיך יהיה הילך, וכתב הסמ"ע דדבריו תמוהין שהרי בריש מציעא גבי סלעים דינרים בהדיא השטר הוי הילך, והש"ך בס"ק ו' כתב ליישבו

דף לב:

עין משפט ה.ו.

הו"מ פימן עה פעיף יג.

טז. מנה הלוייתך והרי עד אחד^י, והשני אומר כן הוא אבל פרעתוך^ב, או שאמר אתה חייב לי ממקום אחר כנגד אותו מנה, אם העד מעיד שלא פרעו ולא זזה ידו מתוך ידו, או שהוא תוך זמנו, וכן אם טען תחילה להד"ם, ואח"כ הוציא עליו עד אחד וחזר ואמר פרעתי^ל, בכל אלו הרי הוא מחוייב שבועה ואינו יכול לישבע ומשלם^מ.

יז. הגה: במקום שיכול לומר פרעתי^ב או החזרתי לא אמרינן בו מחוייב שבועה ואינו יכול לישבע ומשלם, שנאמן במיגו.

ששם בגמ' איירי שיש לו קרקעות המשועבדים לו בשטר אבל כאן אין לו קרקע, או בענין שאינו טורף בו ממשועבדים. ועיין בגאון אות י"ג.

י. רמב"ם פ"ד מהלכות טוען הלכה ח'.

כ. דין פרעתוך, לא נמצא ברמב"ם כי אם בהוחזק כפרן, וכבר תמהו הסמ"ע והב"ח על דברי המחבר שנקט גם פרעתוך שהרי אפי' היו ב' עדים נגדו ואמר פרעתוך נאמן בהיסת, דהמלוה חבירו בעדים א"צ לפורעו בעדים וא"כ בעד אחד שמעיד שהלוהו ולא פרעו ישבע להכחישו, והש"ך בס"ק ל"ז כתב שהמחבר מדבר בפרעון שאינו נאמן עליו אלא במיגו, כגון שטוען מחלת לי או נתת לי במתנה וכיוצא בזה, דבכה"ג אינו נאמן אלא במיגו דפרעתי, וע"כ כשהעד מעיד שלא פרע הו"ל מחוייב שבועה ואינו יכול לישבע ומשלם, וסיים הש"ך שזה דין אמת.

ובבאר הגולה בס"ק ח' תירץ בענין אחר. אך הב"ח כתב שטעות סופר נפלה בדברי המחבר. ל. בתשובת הרשב"א שהובא בב"י נראה שחולק על דין זה, וס"ל דכיון שאפי' בשני עדים לא נתחייב ממון אלא מתוך שהוחזק כפרן, א"כ בעד אחד לא הוי מחוייב שבועה שאינו יכול ומשלם, ש"ך ס"ק ל"ח. וכתב הט"ז בסי' ע"ט סעיף ט' דלדברי המחבר דוקא אם הודה לדברי העד מיד, אבל אם לא הודה לו אלא בשעה שבא לישבע חזר ואמר לוייתי ופרעתי נשבע ונפטר.

מ. מ"מ יכול להשביעו אח"כ היסת ש"ך ס"ק ל"ט.

נ. בסמ"ע ס"ק ל"ג כתב דהיינו שאין העד מעיד שלא זזה ידו מתוך ידו, שאז יכול לומר פרעתי, ונאמן ג"כ לומר יש לי בידו כנגדו במיגו דפרעתי, ודלא כריב"ם אבל הש"ך בס"ק מ' השיג עליו.

יג. יח. טענו חטפת ממני חפץ ויש לו עד על כך שחטפו^ו, והוא משיב ודאי חטפתי אבל שלי חטפתי, הרי הוא מחוייב שבועה שאינו יכול לישבע ומשלם^ז.

הגה: וי"א דוקא שהעד מעיד שלא בא לידו בתורת משכון, אבל אם העד מעיד שבא לידו בתורת משכון ואינו זוכר כמה הלוח עליו, המלוה נאמן בשבועתו לומר כמה הלוח עליו, ולא אומרים מחוייב שבועה ואינו יכול לישבע וישלם. הואיל ובא לידו החפץ בדין^ב, ויש חולקין.

יג. יט. מנה לי בידך, והנתבע אומר אין לך בידי אלא חמשים, והשאר איני יודע, הרי זה מתוך שאינו יכול לישבע משלם^ז, והתובע אינו צריך

ס. עובדא דנסכא דר' אבא בתרא ל"ג ע"ב. והטעם שמחוייב שבועה ואינו יכול לישבע הוא, הגם שאין העד מעיד שחטף דבר שאינו שלו, מ"מ כיון שהוא בעצמו הודה שחטפו, והתורה האמינתו לאחד כשניים, אם לא שישבע כנגדו, והרי כאן מודה לעדותו ואינו יכול לישבע, מש"ה משלם.

ומה שלא נאמן במיגו שלא היה אומר לא חטפתי, משום שהיה צריך להכחיש העד ולישבע נגדו, כ"כ בתוס' בחזקת הבתים ל"ד ע"א ד"ה הוי בשם ר"י. ועוד כתבו התוס' שם בשם ריב"ם, דאע"ג דהוי מיגו מעליא, מ"מ כיון שהתורה האמינתו לעד אחד לענין שבועה, מוכרח הוא לישבע נגדו או לשלם. ש"ך ס"ק מ"ג. וכתב הסמ"ע בס"ק ל"ד מה שאינו נאמן לומר שלו הוא במיגו דהחזרתי, הטעם כמו שכתב ה"ה דהגזול מחבירו אינו נאמן לומר החזרתי אלא בעדים, או שהמדובר שראוהו בידו בשעת התביעה, או שאמר העד לא זזה ידי מתוך ידו. ועיין בסי' שס"א בסופו דנקטינן שגזולן אינו צריך להחזיר הגזילה בעדים.

ע. ה"ה באין עד אחד אלא תבעו ע"פ כתב ידו שיש בו נאמנות והוא מקויים בעד אחד וטוען עליו פרעתי, כיון שאינו נאמן אלא במיגו דמזוייף הו"ל מחוייב שבועה ואינו יכול לישבע ומשלם ש"ך ס"ק מ"ב. ואם יש לו עד המסייעו ששלו חטף, עיין בקצות פ"ז ס"ק ט' דמהני.

פ. הרשב"א בתשובה ח"א סי' אלף מ' וסי' תתקצ"ח. והחולקים הם תשובת הרמב"ן בתשובות במיוחסות סי' פ"ד.

צ. רמב"ם בפ"ד מטוען דין ז'. ממירא דרבא מציעא צ"ח. וכתב בפעמוני זהב דה"ה אם אמר הילך על החמשים פשוט דזה פוטרו משבועה מן התורה, וישבע היסת על השאר שאינו יודע ופטור וכן פסק הרמ"א בסי' רצ"ח סעיף ב', וכ"כ הש"ך בסי' שד"מ ס"ק א', וכן כתב רש"י במציעא צ"ח ד"ה קא משכחת וכו'...

לישבע ^ק אלא אם ירצה הלוח יחרים סתם על כל מי שנוטל ממנו שלא כדין. ואם השיבו חמשים לויתי ממך ופרעתוך, וחמשים האחרים איני יודע אם לויתי, ישבע היסת שפרע החמשים, ושאינו יודע מחמשים שתבעו בהם ^ר.

ח"מ סימן שמד סעיף ג

ב. היה שם רק עד אחד בלבד, ובעה"ב טוען שגזל בידו, וזה טוען לקוח בידי או בחוב גביתי אותו או שלי היה ופקדון הוא אצלך, הרי זה חייב להחזיר הכלי לבעליו בלא שבועה ^ש, דאם היו שני עדים היה חייב לשלם ועכשיו שאין אלא עד אחד חייב שבועה ^ה ואינו יכול לישבע שהרי אינו מכחיש את העד, וכל שמחוייב שבועה ואינו יכול לישבע משלם ^א, וע"כ אם כפר ואמר לא נכנסתי לביתו ולא נטלתי כלום הואיל

ק. אפי' אחר הפרעון שהרי אין טוען ברי ש"ך ס"ק מ"ו.

ר. כתב הב"י פשוט הוא, וה"ה אם השיבו איני יודע שאני חייב לך כלום כי אם חמשים, ישבע כדבריו ופטור. ב"י בשם מצאתי כתוב.

ש. שם ברמב"ם הלכה י"ג ונלמד מנסכא דרבי אבא, ב"ב ל"ג ע"ב.

ת. ותמה הראב"ד שם מאחר שבעה"ב לא היה שם אין כאן טענת ברי, וכתב ה"ה דשבועת עד אחד יש סוברים אפי' על טענת שמא דבכל מקום ששנים מחייבין ממון אחד מחייבו שבועה, או אפשר מאחר שבעה"ב רואה אותה בידו טענת ברי היא אע"פ שלא ראה כשהוציאה מביתו אלא שהעד מעיד כן. באר הגולה אות ג'.

א. ומש"כ הטור בסי' צ' סעיף ג' אם היה עד אחד מעידו, נשבע שלא גזלו, שם העד לא ראה מה שהוציא, ואפי' שנים בכה"ג אין הנגזל נוטל אלא בשבועה, ובכה"ג לא אמרינן כל ששנים מחייבים אותו ממון אחד מחייבו שבועה ומתוך שאינו יכול לישבע משלם, כיון שהשנים לא מחייבין אותו ממון כי אם בשבועת הנוטלין, משא"כ כאן דמיירי שהעד ראה מה שהוציא דבכה"ג בשני עדים מחייבין אותו ממון בנכנס שלא בפניו, או נכנס למשכנו משום כך כאן אמרינן מתוך שאינו יכול לישבע נגד העד משלם. סמ"ע ס"ק ג'.

ועוד כתב בסמ"ע ס"ק ב' דאין להקשות שנאמינו ששלו נטל במיגו נשבע נגדו שלא נטל כלום, או במיגו דהחזרתי לך, דאין זה מיגו כיון שהוא נגד חזקה שכל כהאי גוונא משל בעל הבית הוא נוטל, וגם זה מיגו דהעזה נגד העד שראה אותו.

וכתב בפעמוני זהב מה שהסמ"ע לא הקשה קושיתו גם בסעיף ב' בראוהו עדים שגם שם יש להקשות נאמין לו במיגו דהחזרתי, או שלא נטל כלום, דשם י"ל, דס"ל למר"ן דהגוזל את חברו בעדים צריך להחזיר לו בעדים והוא בסי' שס"א סעיף ח' כיש בתרא.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

ואין שם אלא עד אחד והוא מכחישו הרי זה נשבע שבועת התורה שלא לקח מביתו כלום ונפטר.

אה"ע סימן יז סעיף מג

עין משפט ז.

פג. אשה נאמנת על עצמה^ב לומר שמת בעלה, ומתייבמת, והיכם נכנס לנחלה על פיה, ונוטלת עיקר כתובתה בשבועה^ג, ובלבד שבאה לב"ד, ולא תבעה כתובתה^ד בלבד.

מג

ובפרישה כתב לתרץ דבראו ב' עדים איירי שגם ראוהו עדיין בידו ואז אינו נאמן לומר החזרתי נגדם דאם אין עדים שעדיין תחת ידו יהיה נאמן במיגו דהחזרתי גם נגד עדים שראו שנכנס כדלעיל בסי' קל"ג סעיף ג'-ד'. וא"כ אין הכרח שמר"ן פסק כיש בתרא בסעיף ח'. כך סיים בפעמוני זהב. ועיין במש"כ לעיל בסי' שס"א במנחת אשר בהערות אות כ"ב.
ב. ממשנה יבמות קי"ד.

ג. הטור בסי' ק' כתב בשבועה שמת, ותמהו עליו אלא שבועה זו שמת היינו ע"י גלגול בלבד, כ"כ הח"מ. ואפי' אם היא שוטה שיודעת בטיב נישואין, מגמ' ביבמות קט"ז ועיין בח"מ.

ד. אבל באה ואמרה מת ותנו לי כתובתי אין מתירין אותה אף להנשא, וי"א דבכה"ג שתבעה כתובתה אפי' יש לה עד שמעיד שמת בעלה אין מתירין אותה כ"כ הנ"י בשם הריטב"א, והביאו הרמ"א. וכתב הח"מ דדוקא שהיא הביאה העד דחיישינן ששכרה אותו, אבל אם בא לבד אין חשש וכ"כ הריטב"א. ובתבעה כתובתה לא נאמנת, דודאי אין דעתה להנשא אלא ליטול כתובה מחיים, ולפ"ז אם נישאת ואח"כ באה לתבוע כתובתה ע"י שאומרת מת, ירד החשד ותיטול כתובתה. כ"כ הח"מ מהרא"ש.